

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen kasvilajien keräämistä

Hakija

Sammaltyöryhmä
Siht. Kati Pihlaja
Kasvimuseo
Biodiversiteettiyksikkö
20014 Turun yliopisto
kmpihl@utu.fi

Hakemus

Hakija hakee lupaa luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen ja rauhoitettujen sammallajien keräämiseen Pohjois-Pohjanmaalla. Sammalnäytteiden keruu on tarpeen lajimääritysten varmentamiseksi ja havaintojen dokumentoimiseksi. Vaikeasti tunnistettavista lajeista on tarpeen kerätä näyte todistusaineistoksi mm. havainnon luotettavuuden ja maanomistajan oikeusturvan takia. Näytteenotto koskee etenkin uusia esiintymiä. Jo tunnetuista esiintymistä ei ole joitain lajeja (mm. hitupihtisammal) lukuun ottamatta tarpeen kerätä näytteitä.

Sammaltyöryhmän tavoitteena on uhanalaisten lajien suojelun edistäminen ja lajien uhanalaistumisen arviointiin osallistuminen. Tavoitteena on myös lisätä tietoa ja tietoisuutta lajistosta yleensä, lajien esiintymisestä sekä niiden ekologiasta. Lisäksi työryhmä edistää tutkijoiden, hallinnon ja harrastajien välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua. Maastoselvitysten tarkoituksena on tuottaa tietoa Suomen lajistosta, sen levinneisyydestä, yleisyydestä ja suojelutarpeista. Näytteiden keruu tukee tätä työtä.

Kerätyt näytteet ovat kerääjän hallussa vain lyhytaikaisesti. Näytteet talletetaan julkisiin tieteellisiin kokoelmiin (Luonnontieteellinen keskusmuseo, Turun, Oulun ja Jyväskylän yliopiston kasvimuseot, Kuopion luonnontieteellinen museo), joilla on hallussapitolupa rauhoitetuille lajeille. Näytteiden keruu tehdään siten, ettei se vaaranna esiintymien elinvoimaisuutta eikä näytteitä kerätä tarpeettomasti. Kerättyjen näytteiden tiedot raportoidaan toivotulla tavalla vuosittain.

Aiempi, ympäristöministeriön myöntämä koko maan kattava lupa on päättymässä 1.5.2025. Uutta lupaa anotaan kaikkien Manner-Suomen ELY-keskusten alueelle 1.5.2025-1.5.2035, kustakin ELY-keskuksesta erikseen.

Lupaa haetaan seuraaville rauhoitetuille sammallajeille:

Hitupihtisammal (*Cephalozia macounii*)
Hiuskoukkusammal (*Dichelyma capillaceum*)
Idänlehväsammal (*Plagiomnium drummondii*)
Isonuijasammal (*Meesia longiseta*)
Isotorasammal (*Cynodontium suecicum*)
Katkokynsisammal (*Dicranum viride*)
Kiiltosirppisammal (*Hamatocaulis vernicosus*)
Korpihohtosammal (*Herzogiella turfacea*)
Kourukinnassammal (*Scapania carinthiaca*)

Kourukinnassammal (*Scapania massalongii*)
Lahokaviosammal (*Buxbaumia viridis*)
Lapinpahtasammal (*Orthothecium lapponicum*)
Lapinsirppisammal (*Hamatocaulis lapponicus*)
Pohjankellosoammal (*Encalypta mutica*)

Päätös ja lupaehdot

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöhemmin ELY-keskus) myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan rauhoitettujen sammallajien keräämiseen seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 1.5.2025-1.5.2035 Pohjois-Pohjanmaalla.
2. Näytteiden keruu ei saa vaarantaa sammalesiintymien elinvoimaisuutta ja otettava näytemäärä on suhteutettava aina myös esiintymän kokoon. Niukasta esiintymästä näyte voi olla vain muutamia versoja. Mikäli on epävarmaa, säilyykö esiintymä näytteen keräämisen jälkeen elinvoimaisena, ei näytettä kerätä.
3. Maastoon ei saa jäädä pysyviä jälkiä eikä eläimistöä saa tarpeettomasti häiritä tai kasvillisuutta vahingoittaa.
4. Sammalnäytteet tulee lajimäärityksen jälkeen toimittaa taholle, jolla on poikkeuslupa rauhoitettujen lajien hallussapitoon.
5. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
6. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä valvontaan oikeutetulle henkilölle.
7. Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
8. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
9. ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista. ELY-keskus voi peruuttaa luvan osittain tai kokonaan, mikäli luvan ehtoja ei noudateta tai luvan edellytykset eivät enää täyty.
10. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan päätöksen asianumerolla POPELY/676/2025 varustettuna Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi) tai aluehallintouudistuksen jälkeen sille valtion viranomaiselle, jonka toimivaltaan kuuluu luonnonsuojelulain valvonta Pohjois-Pohjanmaan alueella. Raportista tulee ilmetä näytekohtaisesti laji, keruuaikankohta ja -paikka.

Perustelut

Hakemus koskee luonnonsuojelulain 69 §:n nojalla rauhoitettuja, hakemuksessa listattuja sammallajeja. Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kiellosta, jos poikkeuksesta ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Uhanalaisuusluokitukseltaan hakemuksen mukaisissa lajeissa on äärimmäisen uhanalaisia (hitupihti- ja kourukinnassammal), erittäin uhanalaisia (hiuskoukku-, isonuija-, katkokynsi-, lahokavio-, pohjankello- ja lapinpahtasammal) ja vaarantuneeksi luokiteltuja lajeja (idänlehvä-, isotora-, korpipohto- ja lapinsirppisammal) sekä yksi silmälläpidettäväksi luokiteltu laji (kiiltosirppisammal).

Hakemuksen mukaisista lajeista hitupihti-, hiuskoukku-, idänlehvä-, isonuija-, katkokynsi-, korpohohto-, lapinsirppi-, pohjankello-, kourukinnas- ja lapinpahtasammal ovat erityisesti suojeltuja lajeja. Kiireellisesti suojeltaviksi lajeiksi on luokiteltu hitupihti-, hiuskoukku-, idänlehvä-, isonuija-, isotora-, katkokynsi-, korpohohto-, lapinsirppi- ja pohjankellosammal. Kaikki hakemuksen mukaiset lajit kuuluvat EU:n luontodirektiivin II-liitteen lajeihin.

Ehtojen mukainen rauhoitettujen sammalten kerääminen ei vaaranna lajien suotuisan suojelutason saavuttamista. Lupaehdojen mukaan sammalesiintymien elinvoimaisuutta ei saa vaarantaa, mikä tulee ottaa huomioon esimerkiksi siinä, kuinka isoja näytteitä kustakin esiintymästä kerätään.

Näytteiden kerääminen on perusteltua, sillä näytteiden avulla saadaan varmuus lajien esiintymisestä ja ne voivat olla tarpeen lajinmäärityksessä. Lisäksi poikkeusluvan mukaiset toimenpiteet tukevat sammaltyöryhmän toimintaa, jossa tavoitteena on mm. uhanalaisten lajien suojelun edistäminen.

Ehtojen mukaan hakija vastaa siitä, että luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat luvan ehtoja. Poikkeuslupa ei siis ole rajattu hakemuksessa mainituille henkilöille, vaan mikäli luvan voimassaoloaikana sammaltyöryhmässä tapahtuu henkilöstömuutoksia, voivat myös uudet jäsenet em. ehdon mukaisesti käyttää lupaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 74 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Päätöksen mukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä luvan saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan ja mahdollisen muutoksenhaun jälkeen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Mira Sassi ja ratkaissut ylitarkastaja Antje Neumann.

Maksua koskeva päätös

Maksutta. Luonnonsuojelua edistävään tutkimustoimintaan myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

Liitteet

Asiakirjan sähköinen hyväksymismerkintä
Valitusosoitus

Tiedoksianto

Hakijalle (sähköpostitse)
Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri (sähköpostitse)
Pohjois-Pohjanmaan kunnat (sähköpostitse)

Päätöksen yleistiedoksianto

Tämä päätös annetaan tiedoksi myös hallintolain (434/2003) 62 § mukaisella yleistiedoksiannolla. Päätös ja yleistiedoksiantoa koskeva ilmoitus julkaistaan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla: <https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset/pohjois-pohjanmaa>

Tiedoksi

Ympäristöministeriö (sähköpostitse)
Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)
Oulun kasviomuseo (sähköpostitse)

Tämä asiakirja POPELY/676/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/676/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Sassi Mira 02.04.2025 10:06

Ratkaisija Neumann Antje 02.04.2025 10:09